

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമാസമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ അയോധ്യാകാണ്ഡേ

॥ പഞ്ചദശാധികശതതമഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

|| പഞ്ചദശാധികശതതമഃ സർഗഃ ||

ഭരതേന നന്ദിഗ്രാമമുപേത്യ ശ്രീരാമപാദുകയോ
രാജ്യേദിഷേകസ്തദഗ്രേ നിവേദനപൂർവകം തേന
സമസ്തരാജകീയകാർയാണാം സമ്പാദനം

തതോ നിക്ഷിപ്യ മാത്യസ്താ
അയോധ്യായാം ദൃഢവ്രതഃ |
ഭരതഃ ശോകസന്തപ്തോ
ഗുരുനിദമബ്രവീത് || 2.115.1 ||

നന്ദിഗ്രാമം ഗമിഷ്യാമി
സർവാനാമന്ത്രയ്യേത്ര വഃ |
തത്ര ദുഃഖമിദം സർവം
സഹിഷ്യേ രഘവം വിനാ || 2.115.2 ||

ഗതശ്ചാഹോ ദിവം രാജാ
വനസ്ഥഃ സ ഗുരുർമമ |
രാമം പ്രതീക്ഷേ രാജായ
സ ഹി രാജാ മഹായശാഃ || 2.115.3 ||

ഏതച്ഛുത്യാ ശുഭം വാക്യം
ഭരതസ്യ മഹാത്മനഃ |

അബ്രുവൻ മന്ത്രിണഃ സർവേ
വസിഷ്ടശ്ച പുരോഹിതഃ || 2.115.4 ||

സുഭൃശം ശ്ലാഘനീയം ച
യദുക്തം ഭരത ത്വയാ |
വചനം ഭ്രാത്യവാത്സല്യാ -
ദനുരൂപം തവൈവ തത് || 2.115.5 ||

നിത്യം തേ ബന്ധുലുബ്ധസ്യ
തിഷ്ഠതോ ഭ്രാത്യസൗഹൃദേ |
മാർഗമാർയം പ്രപന്നസ്യ
നാനുമന്യേത കഃ പുമാൻ || 2.115.6 ||

മന്ത്രിണാം വചനം ശ്രുത്വാ
യഥാഭിലഷിതം പ്രിയം |
അബ്രവീത് സാരഥിം വാക്യം
രഥോ മേ യുജ്യതാമിതി || 2.115.7 ||

പ്രഹൃഷ്ടവദനഃ സർവാ
മാത്യഃ സമഭിഭാഷ്യ ച |
ആരുരോഹ രഥം ശ്രീമാ -
ഞ്ശത്രുഘ്നേന സമൻവിതഃ || 2.115.8 ||

ആരുഹ്യ തു രഥം ക്ഷിപ്രം
ശത്രുഘ്നഭരതാവുഭൗ |
യയതുഃ പരമപ്രീതൗ
വൃതൗ മന്ത്രിപുരോഹിതൈഃ || 2.115.9 ||

അഗ്രതോ ഗുരവഃ സർവേ
വസിഷ്ടപ്രമുഖാ ദ്വിജാഃ |

പ്രയയുഃ പ്രാങ്മുഖാഃ സർവേ
നന്ദിഗ്രാമോ യതോ ദവേത് || 2.115.10 ||

ബലം ച തദനാഹുതം
ഗജാശ്വരഥസങ്കുലം |
പ്രയയൗ ദരതേ യാതേ
സർവേ ച പുരവാസിനഃ || 2.115.11 ||

രഥസ്ഥഃ സ തു ധർമാത്മാ
ദരതോ ഭ്രാത്യവത്സലഃ |
നന്ദിഗ്രാമം യയൗ തൂർണം
ശിരസ്യാദായ പാദുകേ || 2.115.12 ||

ദരതസ്തു തതഃ ക്ഷിപ്രം
നന്ദിഗ്രാമം പ്രവിശ്യ സഃ |
അവതീര്യ രഥാത് തൂർണം
ഗുരുനിദമഭാഷത || 2.115.13 ||

ഏതദ് രാജ്യം മമ ഭ്രാത്രോ
ദത്തം സന്ന്യാസമുത്തമം |
യോഗക്ഷേമവഹേ ചേമേ
പാദുകേ ഹേമഭൂഷിതേ || 2.115.14 ||

ദരതഃ ശിരസാ കൃത്യാ
സന്ന്യാസം പാദുകേ തതഃ |
അബ്രവീദ് ദുഃഖസന്തപ്തഃ
സർവം പ്രകൃതിമണ്ഡലം || 2.115.15 ||

ഛത്രം ധാരയത ക്ഷിപ്ര -
മാർയപാദാവിമൗ മതൗ |

ആദ്യാം രാജ്യേ സ്ഥിതോ ധർമ്മഃ
പാദുകാദ്യാം ഗുരോർമ്മമ || 2.115.16 ||

ഭ്രാത്രോ തു മയി സന്നയാസോ
നിക്ഷിപ്തഃ സൗഹൃദാദയം |
തമിമം പാലയിഷ്യാമി
രാഘവാഗമനം പ്രതി || 2.115.17 ||

ക്ഷിപ്രം സംയോജയിത്യാ തു
രാഘവസ്യ പുനഃ സ്വയം |
ചരണൗ തൗ തു രാമസ്യ
ഭ്രക്ഷ്യാമി സഹപാദുകൗ || 2.115.18 ||

തതോ നിക്ഷിപ്തഭാരോഹം
രാഘവേണ സമാഗതഃ |
നിവേദ്യ ഗുരവേ രാജ്യം
ഭജിഷ്യേ ഗുരുവർതിതാം || 2.115.19 ||

രാഘവായ ച സന്നാസം
ദത്തേത്യമേ വരപാദുകേ |
രാജ്യം ചേദമയോധ്യാം ച
ധൂതപാപോ ദവാമൃഹം || 2.115.20 ||

അഭിഷിക്തേ തു കാകുത്സ്മേ
പ്രഹൃഷ്ടമുദിതേ ജനേ |
പ്രീതിർമ്മമ യശശ്ചൈവ
ദവേദ് രാജ്യാച്ചതുർഗുണം || 2.115.21 ||

ഏവം തു വിലപൻ ദീനോ
ദരതഃ സ മഹായശാഃ |

നന്ദിഗ്രാമേകരോദ് രാജ്യം
ദുഃഖിതോ മന്ത്രിഭിഃ സഹ || 2.115.22 ||

സ വൽകലജ്ജടാധാരി
മുനിവേഷധരഃ പ്രഭുഃ |
നന്ദിഗ്രാമേവസദ് ധീരഃ
സസൈന്ധോ ഭരതസ്തദാ || 2.115.23 ||

രാമാഗമനമാകാക്ഷൻ
ഭരതോ ഭ്രാതൃവത്സലഃ |
ഭ്രാതൂർവചനകാരി ച
പ്രതിജ്ഞാപാരഗസ്തദാ |
പാദുകേ ത്വഭിഷിച്യാഥ
നന്ദിഗ്രാമേവസത് തദാ || 2.115.24 ||

സവാലവ്യജനം ഛത്രം
ധാരയാമാസ സ സ്വയം |
ഭരതഃ ശാസനം സർവം
പാദുകാഭ്യാം നിവേദയൻ || 2.115.25 ||

തതസ്തു ഭരതഃ ശ്രീമാനഭിഷിച്യാർയപാദുകേ |
തദധീനസ്തദാ രാജ്യം കാരയാമാസ സർവദാ || 2.115.26 ||

തദാ ഹി യത് കാർയമുപൈതി കിഞ്ചി -
ദുപായനം ചോപഹൃതം മഹാർഹം |
സ പാദുകാഭ്യാം പ്രഥമം നിവേദ്യ
ചകാര പശ്ചാദ് ഭരതോ യഥാവത് || 2.115.27 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
അയോധ്യാകാണ്ഡേ പഞ്ചദശാധികശതതമഃ സർഗഃ ||